

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Divendres 2 de Septiembre de 1898

Núm. 3.598

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas 3.500
6 provincies trimestre.
Extranjer y Ultramar
Antóns, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals
librerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBETRA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

Excursions estiuhencas

ALEIXAR

Potser seré indiscret si avans de parlar d'algunes impressions rebudas dins de la vila m'entretinc en relatar las del viatge: mes si aixís ho considera los qui inspiren aquestes ratllas que m' dispensin que ellas no portan altre cua que la d'anomenar un colp mes l'estat d'ànim en que s'troba'l nostre poble en lo present moment de disbauxas, derrotas y d'impostos.

Es lo trajecte que separa á Reus de l'Aleixar curt y per lo tant un xich cómodo pera l'excursionista, y mes atractiu com lo ferem nosaltres per la riera de Maspujols que per lo camí del Roquis, arreglat de no fa gayrés dias: no obstant fan mes llarch lo camí la poca pressa en que van las tartanas, cosa que si alguns vegadas molesta al viatjer impacient, en cambi en otras ocasions, com á mí m'va succehir, es un nou pera que un viatge agradable s'allargui.

Emprenguerem lo viatge al cap al tart, lo qual doná lloch á que á mitj camí ns vegessim embolcallats per la fosca. Las difuminadas siluetas deis arbres se perdian en la línia de nimia, forma de quixotescas ó fantásticas figuras gracias als debils raigs de una lluna que lluhia ab tota llur plenitud.

Lo quadro de dins de la tartana oferia per l'animat verdader contrast en la que presentava lo de la naturalesa que s'adormia á aquellas horas.

Dos senyoretas vessant vida, bonicas com ho es un dia de primavera, aixeridas com gallardas son las palmeras, y de falaguer carácter, com la riallera lluna que s'aixeca per demunt las onas d'un mar tranquil y sossegat, acompanyadas per una dama vestida de rigurós dol que mes que per la seva edat, infundia respecte per lo seu traje, eran las notas mes sortidas del quadro: y s'perdian devant de aquellas noias vibrants de color y vida, altres de difusas representadas per una dona de la comarca un jove y l' que aixó esciu.

La conversa sigué curta pero expressiva: yankis, microbis, contribucions y Espanya foren los temas preferits y á fé que allí millor ni haurian escaygut altres de mes poetichs y que responguessin á l'estat d'ànim en que s'podian trobar, ja que nos hi convidava lo reculliment del camp, lo silenci de la nit y la estrella del caminant.

Se parlá de yankis en la convicció que si haguessim vingut á aquest poble s'haurian vist cosas beu raras: de microbis en protesta de lo que á ciutat se diu, de si n'es la causa Aleixar y en defensa del poble que mes s'estimayan; de contribucions, porque posadas aquestas dalt del cel se sospita que ab la poca cullita d'avellanas y ls mals de l'agricultura, seran causa de que no s'paguin y s'venguin las fincas á subasta si surten compradors ó en cas contrari que s'adjudiquin al Estat sense cap diner pera'l propietari; y encara s'hi afegí, que no mes cap al cap de nostres estadistas, demanar una autorisació condicional y passat lo motiu que se'n fassi ús; y s'parlá darrerament d'Espanya ¡la pobreta! pera compadir-la, com se compadeix á una mare á qui ls seus fills li han perdut lo respecte ó s'aborreix á la madrastra que per lluhir ella bons trajos fa anar despullats als seus afillats ó permet que s'morin de fam.

Y en aquesta conversació que emprenguerem desde'l portal, barrejant una que altre amonestació al

al simpáich Miquelet pera que atihés al animal que estirava de la tartana, nos sorprengué l'entrada á la vila, embellida ab dos casas de nova construcció, la de donya Magdalena Vda. de Segimón y la del congnatari de vapors de Tarragona Sr. Fénech, que fan pendent ab la del propietari y vehí de Reus don Pere Segimón, quins edificis nos ensenyan que pera quan s'urbanisi l'hort que hi ha al costat de la casa del Sr. Fénech, la vila d'Aleixar, per aquest costat tindrà una entrada ben agradable y simpática y l'carrer de Rábida ó d'Alforja serà l'cridat á donar hostatje á tota la colònia estiuhenca.

Trigarà aixó en realisarse més de lo que sos vehins desiijan pero ho es que reuneixi ventajosas condicions de paissatge y de comoditats, porque quan se n'enterin las familias amigas d'estiuhajar, lo mateix que poden seguir anant á Alforja, poble que reuneix ben poch atractius per lo cobat que cau y la calor que hi regna s'poden decidir per aquesta vila.

Ja dins del poble, una de las primeras encaixadas que cambiarem fou ab lo nostre amich y reputat dorador Sr. Perdigó qui s'troba aquí restaurant un dels altars de l'Iglesia del poble, lo de Sant Joan propietat de casa'n Roumón, una de nostros mon Viuda d'Artells que vá morir en aqueixa ciutat.

L'altar de S. Joan, d'estil barroch al que hi escauben molt be alguns detalls de l'esculptura del renaixement, es lo primer que s'veu entrant á l'Iglesia y al costat esquer del Altar Major.

Al ninxo de dalt del Altar hi ha S. Jaune, y en lo del centre S. Joan qui té á sos respectius costats al Pare S. Francesch y á S. Ramon Nonnat.

No més aquets tres sants derrers están del tot acabats y si bé en quant á obras escultóricas no senyalan l'existencia d'un artista de nom, en cambi en lo que afecá al trevall del dorador Sr. Perdigó, podem dir que resulta notable y deduir d'aquesta felis tasca que l'Altar quina reparació se li ha confiat, cridarà ab justicia l'atenció d'aquets vehins y deixará satisfet lo gust per exquisit que sigui de la familia propietaria. La túnica del S. Joan, l'hábit de S. Francesch y l'trajo de Canonje de S. Ramon, tenen un color encertat, destejanhi ls replechs de la roba, y revelan ser fruyt d'una labor entretinguda y feta ab lo major carinyo d'artista.

Per endevant nosaltres lo felicitem, convensuts de que en lo número que parlarem de l'obra en conjunt, lluny de que hágim d'esgüim rii elogis, haurém d'augmentar lo número que vuy per lo casualitat de nostre viatge li tributém.

X X. y X.

SECCIÓ DOCTRINAL

RETALL

Desesperat porque ls comptes de la guerra no li surten pron bé, un diari madrileny las emprén ara contra «una musa desconocida en el Olimpo, mitad «esfinge complacida en las torturas de Edipo cosmopolita y neurótico y mitad moza farandulera, cantante y juerguista que, echando al aire su bata de percal manchá...»

A quin temps hem arribat que fem mals abaranyos d'aquesta bata tan bufonal Sortiam de Barcelona pel Mars del any passat y desde'l vagó sentíam com en altre vagó un home de veu de ví y un xicotet de veu

de be baladrejavan que era un primer la «bata de percal» y ls «zapatos de charol.» Baixarem á Reus y al passar pel carrer de Monterols un cego y la seva murranga, refilant lo mateix, tenian embadalits á més de vint que se ls escoltavan. Entrarem al Vendrell un mes després y lo primer que ns topém al passar per devant dels Cafés es un altre cego ab la seva corresponent companya de mitja edat, que «batas» per un cantó, «zapatos» per un altre, y mantons de Manila y «gracias de Dios» á tort y á dret, ns faren torsar de camí porque, ab tot y lo ample que es allí'l carrer, los badochs l'embussavan.

Qué radiantre deu haverhi entre la pàtria y'l percal que are li tiri tant de dret en diari tant genuinament espanyol com *El Heraldo de Madrid*? Quin lligament troba l'articulista entre en Cánovas y'l general Suarez Inclán ab la «musa desconocida en el Olimpo» que ha fet guanyar centenars de mils duros á autors de poca volada y á musiquets que no s'volen amohinar escribiat obras sérias? Nosaltres hi hem barrinat molt y no n'hem pogut treure'l entrellat.

Tot ho passen pel mateix raser. Sagasta y toros; Marina de guerra y «generals» y comedietas castellanas; aquellas ensenyansas de robo que efiuavan devant de las criadas las senyoretas que havian tingut la sort de que ls seus papás las portessin a sentir la «Pobre chica, la que tiene que servir»; aquella ternal desvergonyida que diu lo que s'pot y lo que no s'pot sentir y que s'ho empassen com brescas molts que se senyalan solzament de sentir dir en catalá «Batus! l'ret de la Sila», tot aixó ha caygut del candelerero porque ls artillers americans tiran més de dret que ls espanyols y porque ls seus barcos tenian millors corassas que ls nostres.

No era alló per ventura lo més espanyol de tot? No era l'ànima de la patria l'«aprender a sisar» y la «bata de percal» y la marxa de «Cádiz» que no falla may als toros? Per que n'tenim, donchs, de renegar, sobretot propositnos fer altres barcos y altres quintas de cent mil homes?

Si avuy ab l'esperit espanyol al punt de dalt nos han esmicolat ab quatre canonadas, calcúlis lo que ns succehirá'l dia que tinguem una altra guerra y ls soldats entrin en combat encomanantse á Deu ó pensant en las sevas mares.

No es aixís com se fa pàtria: no es fent anar de mal borràs lo «percal» com referém la llegenda del xvalor castellano, que fins lo tenen mitj oblidat allí á Flandes.

Ab un guitarró y quatre trossos de sarsuela arplegats de tercera má per intermediació d'algún cego, hi ha home que se'n va á morir més tranquil que si'l portessin á ca'l tio Nelo. Desféuli aquesta ilusió y'l sentiment de patria s' desfará com un bolado en aygua calenta. Ni mirant la brumera ns hi podrém recrear.

(De La Renaixensa.)

Nous mercats

En lo ministeri d'Estat se han rebut nous informes de nostres consuls en l'extranger sobre ls medis que podrán emplearse pera obrir, en sos respectives localitats, mercats als productes espanyols.

Seguint la costum establerta, extractém de dits informes, las observacions més interessants, com en son dia extractém los informes de Burdeos, Tanger, Lyon y Orán.

ALEXANDRIA

L' Egipte es para nostre comers un país olvidat y casi desconegut, puig los preus y condicions de la venda dificultan molt las transaccions.

No obstant, nostre cónsul opina que 'l comers espanyol pot pendre peu en aquell país sols ab dos condicions: la de fer al principi alguns sacrificis y la de adaptarse als usos y costums de la plassa, ahont cap venda se efectúa al comptat, sino á plasso.

Per excepció las farinas de blât se pagan á la vista.

Tant en Alexandria com en lo Cairo, son contadas las tendas que se surteixen directament de las fábricas de Europa.

Los comerciantes comissionistas establerts en lo país, que n' hi há de totes las nacionalitats del mon, á excepció de la nostra, son los intermediaris entre lo fabricant y 'l venedor al por menor; intervenen en totes las operacions; en continuo tracte ab aqueixos centenars d' amos de tendas, de árabes forman sa clientela, vigilan sos negocis pera cerciorarse de que ofereix garantias de pagar sas facturas en lo plasso establert; estudian los gustos del país; proposan als fabricants las modificacions en los géneros, adaptantlos mellor eixos mateix gustos; d' aqueix gran moviment del comers de la importació de géneros de Europa en aquestes mercats; solen representar á una ó varias fábricas y, por lo general; donan sempre á coneixer, á preferencia de altrás, las mercancías que procedeixen de son país natal.

Convindria, donchs, que algunas de las més importants casas d' Espanya se concertessin pera enviar allí personas d' inteligencia y d' activitat, no ab caràcter de viatjants, que no seria práctic ni positiu, sino ab lo propòsit d' establirse en lo país y treballar com ho fan los demés.

També deu tenirse en compte que lo que convé pera Egipte son los géneros baratos, com los fa Alemanya, perque al natural d' aquest país, oferintli una tela pintarrajeada, que ressalti á sa vista y que li costi pocas piastras, á ella s' até y no 's recorda de sí ha de durarli poch ó molt temps.

Lo cónsul acaba proposant la creació d' un correu mensual entre Barcelona y Alejandria, per ser un dels modos més práctichs de fomentar las relaciones comerciales.

ARGEL

ment de nostra importació.

Además, alguns productos que avans anavan d' Espanya, los naturals, se van ja donant en Argelia, ahont ha adelantat bastant l' agricultura y 'ls elaborats, los mateixos emigrants espanyols se han dedicat á sa preparació aquí pera evitar los drets. Així es que, per exemple, las espartenyas, que avans se treyan d' Espanya, avuy se fabrican á Argelia, y lo propi succeheix ab l' ayguardent anissat.

En quant als vins lo consúm dels generosos es ím, y 'l dels ordinarijs ha acabat desde que desaparegué lo tipo de dos franchs del antich tractat y que aquestas vinyas han tingut lo desarrollo que, sent sa producció 3.000.000 de hectólitres en 1860, ha passat ja de 5.000.000 eu la última cullita.

De totes maneres, los comerciantes é industrials que 's dirigeixin al consolat, trobarán un auxili eficaz pera posarse en relació ab las casas del país que puguin sér-loshi útils.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del día 1 de Setembre de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneróide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	758	69		65		
3 t.	758	76				Bas

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 45	18	24	S.		0'3
3 t.	Sombra 33		30	S.	Cumul	0'3

Seguí qualsevol lo número de senyors regidors que 's reuneixin avuy al mitj-dia celebrará sessió de segona convocatoria nostre Exm. Ajuntament.

Copiém del *Diario del Comercio* de Tarragona:

«Com haviam oportunament anunciat en nostra última edició se celebrá shir en los claustres de nostra Metropolitana y Primada Basílica, á expensas de varis devots la tradicional festa del gloriós mercedari Sant Ramón Donato. Desde primeras horas del matí se vegé

la capella sumament concorreguda de fidels que assistían á las diferentes missas que en la mateixa se celebraren.

Per la tarde la capella de la Catedral cantá un hermos y variat Rosari, panegirisant las glorias del ínclit catalá lo reverent don Albert Sojo, que pronunciá una elocuent oració sagrada cual sóls lunar fou haverse separat de la costúm generalment observada en aquestas festas d' usar la hermosa llengua catalana».

Molt nos plau que una observació d' aquesta naturalesa la fassi un company que se serveix de la llengua castellana pera comunicarse ab sos lectors, puig així lo reverent D. Albert Sojo, no creurá filla l' observació d' un caràcter apassionat y tal vegada en lo successiu esmenará la seva conducta.

Ho hem dit molts vegadas: mentres se prediqui al poble en castellá y éll se condempni en catalá, no farà res de bó ni per la Iglesia ni per la salut de la verdadera pátria.

En l' *Heraldo de Madrid* hi varem veure 'l dissapte una idea molt estravagant: la de que tots los soldats que han fet la campanya de Cuba varen neixer per héroes y 'ns van resultar uns mártirs.

En quin llibre ho ha trobat escrit aixó 'l diari de la derrera gota de sanch? En lo llibre de las Set Cibellas?

Així la entenen la vida 'ls periodistas. No s' ha vingut al mon pera empunyar la esteva ni pera cuydar las vinyas; no s' hi ha vingut pera filar ni teixir, ni pera comerciejar ni barquejar. Tampoch s' hi ha vingut perá cursar una carrera, que s' hi ha vingut per matar y morir, cumplint així lo Decálech de la patriotería.

Héroes! Y que barata 's va posant aquesta granal Aviat agatarán aquest dictat los zicots que fan copedepedras.

La «Associació Popular Regionalista» está organisant una solemne vetllada necrológica dedicada á honrar la memoria de tots los mártirs de las llibertats catalanas, que tindrà lloch lo dia 11 del vinent Setembre, aniversari del terrible dia en que Catalunya ve perdre definitivament sa anyorada autonomia.

També «La Nació Catalana», publicarà l' esmentat dia, un número destinat completament á recordar aquella trista diada.

la de Cuba los següents individuos de tropa naturals de nostra provincia:

Just Segarra Alsina, de Sarreal; Issaac Cerezo Ayala, de Alcanar; Joan Coto Plana, de Constantí; Manel Figuerola Mola, de Reus; Vicens Filla Filla, de Canal; Jaume Font Fontana y Joan Fonch Mercader, de Vendrell; Joseph Güell Soler, de Constantí; Jaume Gil y Pere Llumá Llumá, de Riudoms.

Llegim en un colega de la vehina ciutat y ho trasladém al Inspector de rondas municipals:

«En la tarde d' ahir, per los zelosos inspectors de policia fou detingut un subjecte sospitos, lo qual fou registrat, trobantse una «herramienta» y sent expulsat y acompanyat al extrém d' aquest terme municipal».

Diu *La Frontera* de Camprodón, en son últim número, que 'l Vicari general de la diócesis de Girona, fa algun temps que 's troba en aquella vila, junt ab l' arquitecte Sr. Serrallach, autor dels planos pera la restauració del históric cenobi benedictí de Sant Pere. La visita de dits senyors, afegeix nostre colega, te per objecte activar las obras del monastir, quals travalls de reparació s' han tornat á emprendre, després d' estar per bastants mesos del tot paradas.

Nos alegraríam sincerament de que cap més interrupció allargués l' acabament definitiu d' una obra comensada ab tan d' entusiasme per lo venerable senyor Bisbe de Girona, secundada per la junta de restauració y per los bons fills de Camprodón.

Pera honra de tots los que han contribuít á salvár de la ruina la interessant iglesia del cenobi de Sant Pere, desitjém que aviat puga tornar-se al culte diví aquell temple milenari, y que nostra terra estimada recobri un altre monument més de son esplendorós passat artístich.

En contestació á la rahonada exposició que ab fetxa 12 d' Agost elevá al Govern de S. M. la Cambra de Comers de Barcelona pera que no 's fassi ús de las autorisacions que concediren las Corts, dita Corporació ha rebut del Excm. senyor President del Consell de Ministres, lo següent important ofici:

«Presidencia del Consell de Ministres.—Excm. senyor.—Rebuda la comunicació de V. E., fetxa 12 del

actual, en la que en nom d' aqueixa Cambra de Comers de sa digna presidencia solicita que per la terminació de la guerra ab los Estats Units de Nort-América, 'l Govern prengui las resolucions conduents pera millorar lo comers, la industria, la agricultura y totas aquellas fonts de riquesa que hi han en lo país, me complau manifestar á V. E. que, al estudiar lo Govern totes aquellas midas que ab urgencia necessitan l' interés del país y 'l nou estat en que aquest s' ha de trobar per efecte de la terminació de las guerras, tindrà molt en compte las patrióticas consideracions que conté la comunicació de la Cambra de Comers d' aqueixa important capital.—Deu guardi á V. E. molts anys.—Madrid 25 d' Agost de 1898.—P. Sagasta.—Senyor President de la Cambra de Comers de Barcelona.»

Segons datos oficials, en los tres anys de guerra que hem sostingut s' han otorgat la friolera de *noranta y duas mil recompensas* per mérits de campanya.

No es d' extrañar donchs, que la llarguíssima proposta de recompensas remitada últimament per lo gobernador de las Visayas, general Rios, ha sigut «tirada á terra» en lo Consell de ministres celebrat ens d' ahir.

Lo senyor Bisbe de Vich Dr. Morgades y Gili 's proposa engrandir lo local que en la actualitat ocupa 'l Museu vigatá d' antigüitats, á qual efecte 's farán obras de reparació importants en lo local que 'l mateix ocupa en lo segon pis del paláu del senyor Bisbe.

S' ha ordenat que quedi sens efecte la real ordre de 5 de Maig últim, per la que 's prohibia extendre passaports pera l' extranger y las provincias d' Ultramar, als soldats perteneixents á la segona reserva y reclutas en dipòsit ó condicionals.

Durant lo mes que ahir comensá celebrarán sa festa major los següents pobles de nostra regió:

Dia 1, Torá y Centellas.—2, Granollers.—5, Rubí y La Escala.—6, Artés.—7, Viladecans, Falset y Vidreres.—8, Sant Andreu de la Barca, Olot, Cadaqués, Sant Adriá de Besós, Viladran, Cardona, Llinàs, Temp, Sant Celonis, Sant Cugat del Vallés, Piera, Guisona, Sort y Pobla de Montornés.—12, Agramunt.—13, Cornellá, Sant Joan de Horta, Pobla de Claramunt, Vilabertran, Caldes de Saguer, Calaf, Sant Gervasi, Vilabertran, Piana.—20, Mieres, Avinyó y Sant Feliu de Codinas.—23, Tarragona, Calella y Besabí.—24, Santa Coloma de Farnés y Barcelona.—27, Molins de Rey y Vilanova de Vilamajor.—29, Sarriá y Sant Fost de Capcentellas.

Durant lo mateix mes hi haurá las següents firas:

Dia 1, La Bisbal y Alcaraz.—2, Granollers.—5, Monistrol de Montserrat.—6, S. Sadurn de Noya.—7, Las Cabanyes.—8, Balaguer, Calaf, S. Cugat del Vallés, Viella y Villamur.—10, Manresa.—11, Guisona.—14, Almenar, Cardedeu, Torrella de Montgri, Salladú y Perelada.—21, Berga, Camprodón, Santa Coloma, Tortosa, Granadella, Vidreres y Cardedeu.—23, Casá de la Selva, Castelló y Santa Coloma de Queralt.—24, Barceloná.—25, Mataró.—27, San Quirre de Besora.—28, Sant Fost de Capcentellas, Sant Llorens dels Piteus y Vergés.—29, Hostalrich, Lleyda, Sampedor Corsá y Vich.

Copiém de *La Opinión* de Tarragona:

«Ahir devia visitar al general governador de la plassa una comissió de la Cambra de Comers d' aquesta capital, ab objecte d' exposarli l' inminencia de que estalli un conflicte entre nostres exportadors y la Companyia Arrendataria de consums, á consecuencia d' haver establert aquésta lo dipòsit de mercancías».

Lo recautat shir per concepte de Consums puja á 873'41 pessetas.

ESCORIAS THOMAS
Végis l' anunci de la quarta plana, Dirigeix á casa Gambús, carrer de Vila (Bou) 12.

Desde Aleixar

Senyor Director de Lo SOMATENT.

La bona disposició que sempre he notat en lo periódich de sa digna direcció pera deixar las cosas al lloch que en justicia li corresponen, fa que 'm prengui la llibertat d' enviarli algunas cuartillas pera refusar ab la energia que la defensa dels interessos de nostra vila 's meix, los conceptes fortuhits y depressius que en contra nostre empleá 'l Sr. Briansó, concejal d'

aqueix Municipi en l'assumpto de las ayguas de la mina de Monterols.

Enemich d'entaular polémicas y d'amobinar l'atenció de sos apreciabls lectors ab unas ratllas molt mal escrites, pero que hi resplendeix la veritat en tota sa puresa, en aquesta cuestió proposaria y acceptaria qualsevol discussió. Arrelat en mí l'amor a la patria, tal com l'entén lo periódich que espero acullirà en ses columnas mon escrit, per defensarla y tornar per son bon nom faria quant fos necessari.

Que vingui aquí l Sr. Briansó, que s'enteri per qui vulga de com se porta la cuestió d' higiene, que begui las ayguas de nostras fonts y respiri 'ls sanitosos ayres que de sempre disfrutém, y després que tot aixó hagi fet y estigui ben imbuhit de la salut que aquí hi hà, enrahoi, ó parli, devant d' un públich indulgent desde la cadira dels senyors regidors, que si s' expressa com en la sessió del darrer divendres, lo perdonarém de tot cor.

Y are aném a lo que 'ns obligá á molestar á vosté: Per una casualitat acaba d' arribar á las mevas mans lo número de *Las Circunstancias* corresponent al passat dissapte, y en la detallada ressenya que publica de la última sessió del Ajuntament d' aqueixa ciutat, m' entero que 'l concejal Sr. Briansó, volgüent sentar plassa d' erudit narrador de la historia de nostra vila, 'ns fá saber que ha sigut sempre tan poch saludable, que sigles enrers tingué de ser per dos ó tres vegadas abandonada per lo mal de coll que l' assolava, y segons lo criteri del referit metje devía tractarse de la *difteria*. Devém confessar ab tota ingenuitat que ignorávam lo que ha sapigut desenterinyer lo Sr. Briansó al qui sgrahiriam nos donés quants datos hagi adquirit sobre 'l particular, donchs en nostra vila ni en los arxius ni las personas més velles que 's conservan ne sabían res. De no contestarnos lo Sr. Briansó, li dirém que quant digné en la sessió de marras, son pura fantasia y paraules per éll inventadas. Que nostra població ha gosat de salutíferra, ho prova que numerosas personas de totes parts han vingut a referse de sas desvalgudas forses recobrant la salut perduda; que tots los istius nos veým favorecuts per familias forasteras que venen a fraternisar ab nosaltres; que per Sant Blay venen en aplech de encontradas, per cert ben llunyanas, a oferir sos vots de regoneixement al fervorós Sant; que personas distingides d' aqueixa ciutat com una de tantas es D. Joseph M. Tarrats, te 'l gust de venir a berenar ab sa familia en la mina de la riera, quals ayguas son reputadas com de las millors que brollan en lo camp de Tarragona; y pera acabar, apelém al testimoni del metje d' aqueixa ciutat D. Salvador Pamies, que per la fama que gosa dintre y fora de Reus y per haver exercit sa facultat en aquesta vila y haver sigut consultat molt amenut, lo creyém persona la més autorizada pera que espliqui al Sr. Briansó lo concepte que te format del poble de Aleixar, puig diferentas vegadas li hem sentit assegurar que aquesta vila es de las més sanas de la provincia.

Y aném a ltre punt: diu lo Sr. Briansó que desde 'l moment que passen avellanas pels pous filtradors més hi poden passar los baccilus de Hebert. Si'l referit senyor avans de parlar de tal assumpto s' hagués pres la molestia d' anar a veure y a trepitjar pels seus propis peus lo terreno de la riera de la que anava a parlar, s' hauria estalviat cometre una planxa. Fa més de dos mesos que la riera, per sort ó desgracia dels vehins de Reus, no baixa. Desde l' últim pou filtrador situat en lo recolze de la riera frente de la parada ó tancat del «Ralet» al «Molí de la Roca», punt ahont arriban las ayguas desde la mentada fetxa, hi ha un kilómetro ben llarch. ¿Donch com nos explica 'l Sr. Briansó lo fenómeno de la filtració en dits pous? Tothom sab que l' aygua de la riera ab represas y bassas se reclou y utilisa pera regar las terras y que sols quan ne sobra es quan pot anar a las minas de Reus.

Altras consideracions podríam fer pera demostrar que aquí la salut pública no corre perill d' alterarse; més per aixó necessitaria possehir coneixements técnicos, y estém segurs de la bona fé é imparcialitat en que ha d' inspirar tots sos actes públichs lo Sr. Briansó que ab lo consignat se donará per content y satisfet y que en honor a la veritat rectificará las sevas opinions.

De vosté affcm. S. S. y company A. P. G.

SECCIÓ OFICIAL

Institut de 2.ª ensenyansa de Reus

La matricula ordinaria pera 'l próxim curs académich de 1898 a 1899 quedarà oberta en la Secretaria d' aquest Institut desde 'l 15 al 30 del vinent mes de Setembre de deu a dotze del matí.

Lo período de matrícula extraordinaria compondrá desde 'l 1 al 31 del següent Octubre devent los alumnos satisfacer dobles drets dels sanyalats pera la ordinaria.

Los alumnos satisfarán vuyt pessetas per cada assignatura y segons lo dispoat en los pressupostos vigents abonarán lo 40 per 100 sobre l' import total de la matrícula de cada alumno per medi de timbres de dit impost. Satisfarán ademés duas pessetas cinquanta céntims per drets d' inscripció y un timbre móvil de deu céntims per cada assignatura y un altre de cinch céntims del impost de guerra.

Los alumnos majors de 14 anys presentarán al temps d' inscriures la cédula personal y 'ls que ingresin per primera vegada presentarán també sa partida de naixement.

Los exámens extraordinarios y d' ingrés se verificarán dins de la segona quinzena del próxim Setembre anunciantse ab la deguda anticipació en la taula de Edictos del Establiment.

Lo que d' ordre del M. I. Sr. Director se fa públich pera 'l general coneixement.

Reus 20 Agost de 1898.—Lo Secretari accidental, Emili Briansó.

Registre civil

dels dias 30 y 31 d'Agost de 1898

Naixements

Rosa Virgili Estela, de Joan y Teresa.—Lauréa Serra Bonet, de Joseph y Gertrudis.—Joan Virgili Malús, de Joan y Manuela.—Emilia Brufal Mercadé, de Emili y Carme.—Francisco Carbonell Gimenez, de Antoni y Teresa.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Eulogi Diaz Hernandez, 25 anys, S. Llorens. 10.—Antoni Lopez Pena, 68 anys, Jardins, 2.—Antonia Camplá Calafell, 82 anys, S. Pere Apóstol, 6.—Rosa Font Capafons, 14 anys, P. Sanch, 1.—Francisca Bigorra Munté, 70 anys, casa de camp, 10.—Francisco Bosch Molis, 40 anys, Fortuna, 8.—Gabriel Piguera Plaza, 23 anys, Hospital Civil.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Antolín.

Sant de demá.—Sant Ladislao.

SECCIÓ COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 31

Cap.

Despatzadas

Cap.

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	56'90	Filipinas	
Exterior	66'70	Aduanas	87'
Amortisable		Cubas 1886	67'12
Fransas	24'45	Cubas 1890	51'13
Norts	24'65	Obs. 6 0/0 Fransa	75'
Exterior París	41'75	Obs. 2 0/0 »	38'50

GIROS

París	59'50	Londres	40'25
-------	-------	---------	-------

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

Nota.—Se reben adhesions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona a Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfán los cupons de Janer y Abril de dita Companyia.

BOLSI DE REUS

Cotisations realizadas en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	56'87	Cubas del 86	67'12
Exterior	66'70	Cubas del 90	51'12
Colonial		Aduanas	87'
Norts	24'60	Oblig. 5 p 0/0 Almensa	75'75
Fransas	24'45	Id. 3 p 0/0 Fransa	38'15
Filipinas	69'25		

PARÍS

Exterior	41'90	Norts	
		GIROS	
París	59'50	Londres	40'25

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

Nota.—Aquesta casa s' encarrega de la adhesió de las obligaciones al conveni de la Companyia de Tarrago-

na a Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons vensuts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres	á 90 dias fetxa.
»	á 8 » vista.
París	á » » »
Marsella	á 8 » » »

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS	010	010	010
Gas Reusense.		750	
Industrial Harinera.		500	
Banch de Reus.		475	
Manufacturera de Algodon.		100	
C. Reusense de Tranvias,			
privilegiadas al 5 per cent.	150		

ANUNCIS PARTICULARS

¿Qué es hernia?

La hernia, term facultatiu que significa lo que vulgarment s' anomena quebradura, quebrancia, relaxació (Trencat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Com se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), mes ó menos tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las més de las vegadas tirantse al llit.

¿Quinas son sas consecuencias?

La persona que sofreix aquesta dolencia orgánica, que apareix moltes vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be a consecuencia d' un esfor voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament a una mort horrible; per aixó hasta una mala digestió, ó una petita inflamació n la vora de l' anella ó obertura que deix passar l' intestí pera efectuarse la estrangulació del mateix.

Consequencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui 'l nom de braguer ja es suficient pera aliviar sa dolencia, quan no es aixis, sino que es precis que 'l braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexpertas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguerets de cauchou, ab ressort pera la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omoplátics pera evitar lo carregament d' espatllas.

Faixas hipogástricas pera corregir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurjá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

Ferrocarril económich de Reus a Salou

Servey de trens que regirá desde 'l dia primer de setembre de 1898.

Sortidas de Reus	
Matí:	4'10, 5'45, 9'06.
Tarde:	12'35, 2'32, 4'02, 5'30, 6'59.

Sortidas de Salou	
Matí:	4'56, 7'21, 10'49.
Tarde:	1'45, 3'19, 4'47, 6'19.
Nit:	7'49.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid. Reus 27 d' Agost de 1898.

TELEGRAMAS

Madrid 1.

En la travessia del «Isla de Panay» que porta pa-tent neta han mort 17 soldats. Venen 100 oficials y 1.700 soldats.

Lo general Ordoñez se troba molt millorat en sa ferida. Lo Capitá General de la Coronya li ha entregat un telégrama de la Reyna donentli la benvinguda. Regressan 175 soldats, d' ells 25 agonizant.

Lo mateix vapor porta també a bordo 125 mariners de la escuadra de Cervera.

Refereix lo capellá Riera que l' almirall Cervera está molt abatut y desitja venir a Espanya prompte pera cincerarse devant la opinió. Publicará un manifest dirigit al país relatant lo ocorregut.

Avuy se celebrará Consell de ministres pera tractar del problema económich de Cuba y dels individuos que han de formar la comissió de París.

Los periódichs extranjeros publican articles aconsellant a Espanya no posi reparos a la posició per los Estats Units de la isla de Luzón, si aquells persisteixen en quedarse ab ella.

Es lo millor, afirman dits periódichs, que pot fer Espanya, pera evitarse majors complicacions, y també lo menos que pot perdre en sa actual guerrá ab la República nort americana.

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona
 5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca), 1.ª, 2.ª y tercera.
 8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
 12:11 t. mercancías, segunda y tercera.
 4:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
 9:46 m. (per Vilanova).
 1:58 t. per id.
 7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9:33 m. — 1:04 t. — 3:10 t. — 7:19 y 9:57 nit.

De Mora á Reus

4:21 m. — 8:00 m. — 12:05 t. — 6:04 t. — 7:36 n.

De Reus á Tarragona

8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

De Reus á Lleyda

3:10 m. — 5:23 t.

De Lleyda á Reus

5:50 m. — 3:50 t.

De Reus á Vimbodí

1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Vimbodí á Reus

9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona

11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.
 De Barcelona (per Tarragona) 9:30 m.

De id. directe 10:30 t.
 De id. id. 1:30 t.
 De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7:30 t.
 De Madrid y Zaragoza 12:30 m.
 De Lleyda y Huesca 7:30 m.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre de cada corriente any. Los de Cuba surten de aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refers á Cuba, portan també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5:00 m.
 Pera id. á las 2:00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Pera id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
 Pera Tarragona, directe á las 7:00 n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y las líneas á las 8:00 m.
 Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.
 Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que 's deposita en los buzones després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

SALES DE STASSFURT

COM ADOB FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més eficaç, lo més durader

balx garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Septiembre de 1898

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirà de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos Aires los magnífichs y ràpits vapors francesos

lo dia 11 de Septiembre lo vapor "Espagne"
lo dia 21 de " " " " "France"

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 26 de Septiembre pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires lo grandió y acreditat vapor francés

BEARN

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.

Extremadura, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.
 Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.
 Nota: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que 's deposita en los buzones després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.